

Belirsizlik Çağında

Yatırım Yapmak

Dijitalleşme, yapay zeka ve yeşil enerjiye yapılan yatırımların öne çıkardığı 2024 yılının ardından, 2025 yılı belirsizliklerle yatırımcıları sınamaya devam ediyor. Bu ortamda sağlıklı yatırım kararları almak mümkün mü?

Prof. Dr. Ayben Koy

*İstanbul Ticaret Üniversitesi
Öğretim Üyesi*

2024 yılı, küresel ekonomi açısından teknolojik dönüşüm ve sürdürülebilirlik ekseninde şekillenen bir yıl oldu. Dijitalleşme yatırımları dünya genelinde yaklaşık 2,5 trilyon dolara, yapay zeka yatırımları 320 milyar dolara çıkarken, yeşil enerji de ön plandaydı. Yalnızca şirketler değil, hükümetler ve toplumlar da dijital çağa uyum sağlama konusunda kararlı görünüyor. Küresel ölçekte yeşil enerji yatırımları da dikkat çekici bir şekilde artış gösterdi. Güneş ve rüzgar enerjisi gibi yenilenebilir kaynaklara yapılan yatırımlar, uzun vadeli ekonomik sürdürülebilirlik adına önemli. Finansal piyasalara dönüp baktığımızda hem Türkiye’de hem de dünyada borsa endeksleri rekor seviyelere ulaştı.

2025 yılına gelindiğinde ise hem Türkiye’de hem de uluslararası piyasalarda yeni risklerle karşı karşıya geldik. Küresel ölçekte politik ve ekonomik belirsizlikler, yatırım ortamını doğrudan etkileyen risk faktörlerini artırdı. Politik ve ekonomik gelişmelerle birlikte adını belirsizlik koyduğumuz zor süreçler yaşandı ve yaşanmaya devam ediyor. Jeopolitik gerginlikler, merkez bankalarının para politikalarındaki belirsizlikler, küresel anlamda ekonomik büyüme oranlarına dair çelişkili

beklentiler, piyasaların yönünü öngörmeyi zorlaştırıyor. Türkiye özelinde ise enflasyonla mücadele, faiz politikaları ve döviz kuru gibi dinamikler yatırım kararlarının şekillenmesinde ön planda. Bu belirsizlik altında yatırım kararı almak kolay mı? Ya da, ne kadar sağlıklı?

Finansal sistem, yalnızca borsaları ve finansal piyasaları değil, tüm ekonomik yapıyı kapsayan geniş bir çerçeveyi içerir. Yatırım ise, finansal varlık ve diğer kaynakların, gelecekte elde edilecek kazançlar ya da faydalar beklentisiyle kullanılmasıdır. Yatırım, yalnızca birikimleri değerlendirme aracı değil, aynı zamanda gelecek için umutla yapılan bir tercihtir. Yatırım hem finansal piyasaları hem de mal piyasalarını ilgilendiren çok geniş bir alandır. Yatırım yaparken başarılı olmak, bilgi, analiz, disiplin ve doğru stratejilerle mümkündür. Bilgiye dayalı alınan kararlar, özellikle risklerin tanımlanmakta zorlandığı, piyasanın yönünün tahmin edilemediği dönemlerde daha da kritik hale geliyor.

Yatırımda başarı için portföy kavramı önemli. Bir veya birden fazla yatırım hedefini gerçekleştirmek amacıyla bir araya getirilmiş yatırımların tümüne portföy diyoruz. Portföy; farklı yatırım araçlarının, belirli bir stratejiyle bir araya getirilerek oluşturduğu bütündür. Bir kişi ya da kurum, çeşitli yatırım araçlarını (hisse senetleri, tahviller, altın, gayrimenkuller vb.) birleştirerek, belirli bir amaç doğrultusunda riskleri dağıtmak ve kazanç sağlamak için bir portföy oluşturur. Yatırımcılar genellikle riskleri azaltmak için çeşitlendirme stratejisine başvurur. Bu, finansal bilimin en temel prensiplerinden biridir. Ancak günümüz dünyasında çeşitlendirme tek başına yeterli mi? Küresel gelişmeler, piyasa korelasyonlarını da sürekli değişken hale getiriyor. Bu nedenle sadece düşük veya negatif korelasyona sahip varlıkları aynı sepette toplamak, her zaman koruyucu bir kalkan oluşturmuyor. Yatırım stratejileri bugün, dinamik risk yönetimi, senaryo analizleri, davranışsal finans göstergeleri gibi daha gelişmiş araçlarla desteklenmeli.

Piyasalar değişken, öyleyse;

Bu değişken koşullara göre sürekli izleyen, ölçen, gerektiğinde bilgiyi anlık olarak güncelleyen sistemler oluşturmali, geliştirmeli.

Belirsizlikleri de dikkate alan dinamik risk yönetimi ile esnek bir yaklaşım kullanmalı.

Senaryo analizleri ile olası kayıplar tahmin edilmeli.

Yapay zeka ve makine öğrenmesi gibi yöntemlerle riskler tahmin edilmeli.

Opsiyon ve vadeli işlem sözleşmeleri gibi türev ürünlerin portföylerde kullanımı sağlanmalı.

Sonuç olarak, yatırım yapmak, geçmişle karşılaştığımızda çok daha fazla bilgi, analiz ve gelişmiş stratejiler gerektiriyor. Belirsizliği anlamak, ondan kaçmak yerine belirsizliği anlayarak yönetmek, daha çok öğrenerek ve becerilerini arttırmakla mümkün.

Sadece düşük veya negatif korelasyona sahip varlıkları aynı sepette toplamak, her zaman koruyucu bir kalkan oluşturmuyor. Yatırım stratejileri bugün, dinamik risk yönetimi, senaryo analizleri, davranışsal finans göstergeleri gibi daha gelişmiş araçlarla desteklenmeli.

Sermaye piyasaları politikalarına
katkıda bulunmak için kurulduk

www.sepam.org.tr